

Datum
2023-03-20

Dnr 5112-2729-22

Ändringshistorik

Datum	Version	Ändrad av	Ändringar
2023-03-20	1	Charlotta Larsson	Skapat dokument

Restaureringsplan för N2000-området Humlenäs inom projektet LIFE RestorRED **LIFE19 NAT/SE000172**

Summary

This document provide a brief overview of the measures that will take place in the LIFE RestoRED project at the N2000 site Humlenäs. Location of different actions can be seen in the maps in the end of this document.

Om Projektet

Projektet LIFE RestoRED arbetar med att restaurera skötselkrävande naturtyper, mestadels betesmarker och slåtterängar. Arbetet utförs inom N2000-områden under åren 2021 till 2027. Naturtyperna som restaureras finns med på den rödlista för naturtyper som EU tagit fram. Arbetet som omfattas av den här restaureringsplanen utförs av Länsstyrelsen i Kalmar. Läs mer om projektet på webbplatsen www.liferestored.se.

Uppgifter om området

Natura 2000-område: SE0330262 Humlenäs

Naturreseptat: Humlenäs

Län: Kalmar

Kommun: Oskarshamn

Förvaltare/kontaktperson på Länsstyrelsen: Charlotta Larsson

Koordinater för restaureringsområde:

Viktiga kontaktpersoner/organisationer i N2000-området:

Markägare och djurhållare

Beskrivning av objektet

Natura2000-området Humlenäs sammanfaller med naturreseptatet Humlenäs gränser. Humlenäs naturreseptat utgörs av inägan och utägan kring ensamgården Humlenäs. Det är dels ett äldre odlingslandskap och dels ädellövrika löv- och blandskogar invid sjön Hummeln.

Reservatets sydvästra del, utgörs huvudsakligen av blockrik betad lövskog på småkuperad mark. Trädskiktet utgörs framför allt av asp, ek och björk, men även tall och gran förekommer liksom inslag av alm, lind, lönn, rönn och vildapel. Längs stränderna finns ofta en smal bård av klibbal. Riktigt gamla och grova träd saknas, men vissa av ekarna är äldre med hagmarkskaraktärer. Hassel dominerar buskskiktet och är ett påtagligt inslag i området. I den norra delen, Kejnäset, finns välutvecklade äldre hasselbestånd. Död ved förekommer framförallt i form av hassel och björk.

I området finns en del äldre åkerytor varav flera under senare år öppnats upp. Det finns spår av hävdgynnad flora i mindre ljusöppningar med arter som blåsuga, gullviva och gökärt. I anslutning till de tidigare åkrarna finns här och var rester av trögärdesgårdar, liksom även odlingsrösen. Diksystemen kan fortfarande urskiljas i de östra åkrarna. I området finns kulturlämningar i form av stensättning, gränsmärke, hölada och tjärdalar.

Väster om Humlenäs gård finns ett odlingslandskap med stort inslag av åkerholmar, odlingsrösen, stenmurar, trögärdesgårdar och hamlade träd. De mycket rikligt förekommande hamlade träden utgörs framför allt av lind och ask, men även bl a hamlad alm och björk förekommer. Området utgörs huvudsakligen av tidigare åkermark som idag brukas som betesvall, varför fältskiktet i huvudsak är gödselpåverkat och trivialt. På åkerholmarna finns dock rester av den hävdgynnade floran med arter som gullviva, solvända, jungfrulin, prästkrage, sträv nejlikrot och mandelblomma. Trädskiktet på åkerholmarna utgörs förutom av hamlade träd även av ek och vildapel. Ner mot sjön finns en ängslada intill en fuktäng med historia som slättermark. Invid vägen är en kalkugnsruin belägen.

Öster om Humlenäs gård finns mer stenfria före detta åkermarker som brukas som vall, samt blockiga trädbevuxna betesmarker. Betesmarkernas trädskikt består av ek, björk, lind, asp, lönn, vildapel och rönn, medan buskskiktet utgörs av en och hassel. I området finns gott om hamlad ask och lind, men även hamlad lönn. I betesmarkerna kan sådana hävdindikerande arter som blåsuga, bockrot, gullviva, jungfrulin och ärenpris påträffas. Bland epifytiska lavar som förekommer kan almlav, blekspik, grå vårtlav och klosterlav

nämnas. Öster om parkeringsplatsen och längre söderut utgörs området av blockig blandskog med tall, gran och lövträd. Söder om vägen utgörs reservatet av en lövdominerad blandskog med ek, asp, björk, al, tall, gran och vildapel. Här finns även en mindre före detta åker.

Syfte och mål med åtgärderna i projektet

I det här området ska naturtyperna trädklädd betesmark ges en stärkt ekologisk status genom att restaureringar, frihuggning av ekar, skapande av stående och liggande död ved samt hamling av yngre lövträd.

Vid slutet av projektet ska **XXX** finnas och framtida skötsel av området vara ordnad genom att **XXXX**.

Allmänheten och sakägare ska ha fått kunskap om projektet genom skyltning och informationsmöte.

Tabell 1 Naturtyper som omfattas av projektåtgärder

Naturtypskod	Natura 2000 naturtyp (namn)	Areal (ha)
9070	Trädklädd betesmark	32,44

Åtgärder som är aktuella i N2000-området Humlenäs

Tabell 2 Planerad omfattning

Action	Namn	Längd (m)	Area (ha)	Antal	Justeringar
A2	Restaureringsplan			X	
C1.1	Röjning och avverkning		32,4		
C1.2	Restaureringsbete		25,7		
C3.5	Hamling			10	
C4	Artskötsel/skapa biotop			X	
D1	Fotodokumentation			X	
D2.1	Uppföljning av naturtyper			X	
D3.2	Uppföljning av fladdermöss			X	
D5.1	Kartläggning av ekosystemtjänster				
D5.2	Planering och utvärdering av åtgärder för pollinerare			Flera, olika typer	
D5.2.1	Uppföljning pollinerare				
D5.2.2	Uppföljning av nektarkälla				
D5.3	Planering och utvärdering av skapande av död ved			Flera, olika typer	
E1.1	Obligatorisk projektskylt			1	
E1.2	Temaskylt				

Beskrivning av åtgärderna

Action A2 Restaureringsplan

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2023-12-31

Genomförs: 2023 1a kvartalet

Beskrivning: Planerade åtgärder beskrivs i stora drag. Inför åtgärd sker detaljplaneringen. Planen kommer uppdateras under projektperioden.

Action C1.1 Röjning och avverkning

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Västra delen - Kejnäset

Genomförs: Första etappen 2023 3e kvartalet och möjligtvis någon till under projektperioden.

Beskrivning: Området domineras av hassel med ek, björk, asp, apel och enstaka granar och tallar. Den södra delen av Kejnäset har en mer öppen karaktär. Hela området betas idag av nötkreatur. Efter restaureringen ska andelen björk ha minskat och större och mindre gläntor har huggits fram. Det är främst ekar som ska friställas. Sedan ska det finnas delar med mer slutna hasselpartier. Mot sjön ska en mer tät skyddande träd och buskridå sparas. Det finns kutlurlämningar som också ska lyftas fram vid åtgärderna. Åtgärderna utförs manuellt och materialet körs ut och delvis eldas. Det ska även sparas nedtagna stammar som död ved.

Västra delen – Väster Nynässtugan

Genomförs: Första etappen 2023 3e kvartalet och möjligtvis någon till under projektperioden.

Beskrivning: Mellan de äldre åkrarna finns ett område som omgärdas av stenmurar och som har vuxit igen med gran. Här påträffas ek, apel, flera stora granar, rönn m fl trädslag och stor mängd hassel och en del slån. Vid restaureringen ska främst gran avvecklas så att man får en mer öppen hagmark mellan de två äldre åkrarna. Blommande träd och buskar ska gynnas samt skapa bra läskydd så att fjärilar och insekter gynnas. Åtgärderna utförs manuellt eller maskinellt beroende på hur man bäst kan hantera de stora äldre granarna och all rishantering inom projektets budget. Lämpliga lövträd nyhmlas för att få föryngring av hamlingsträd i reservatet. Buskskiktet åtgärdas manuellt. På delar av de äldre åkrarna planeras att anlägga slätteränge för att öka blomningen i reservatet.

Västra delen - Mellanskiftet

Genomförs: Första etappen 2023 3e kvartalet eller 2024 och möjligtvis någon till under projektperioden.

Beskrivning: Projektområdets arealer delas upp utifrån markägareförhållanden och lämplig storlek på åtgärdsområdena. Inför varje åtgärd kommer detaljplanering ske samt diskussion med markägare om planerade åtgärder. Detta sker under våren 2023 eller under 2024. Start för åtgärd blir mitten av juli och ska vara klara till slutet av oktober med utkörning av material. Åtgärderna kommer delvis utföras manuellt och där det är lämpligt med maskin. Med skördare kan enkelt högstubbar skapas. Alternativt anlitas arborist. Vid åtgärderna kommer huvudfokus vara att gynna äldre ek och lämpliga efterträdare. Gläntor ska huggas fram där så är lämpligt. Denna del har områden med mycket markbunden sten och stora block. Övergången mellan de äldre åkerytorna ska vara flikiga och gärna ha blommande buskbryn. Gläntor huggs fram på höjderna med sten om det finns lämpliga äldre gläntor att lyfta fram.

Östra delen – intill ekbacken

Genomförs: Första etappen 2023 3e kvartalet och möjligtvis någon till under projektperioden.

Beskrivning: Denna del är äldre hagmark som tidigare varit uppodlad. Det finns flera väl-lagda odlingsrösen i området. Det finns även äldre vidkroniga ekar i området. Annars domineras trädskiktet av ek, asp, lönn, gran och Salix. Det finns en hel del hassel här med. I restaureringen ska yngre igenväxningsträd tas bort och äldre ekar friställas och hassleknippen. Uppdraget utförs manuellt och material skotas ut och lämnas en del som faunadeper.

Action C1.2 Restaureringsbete

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2027-08-31

Genomförs: 2023-05-15 – 2026-10-31

Beskrivning: Markerna betas redan idag av nötkreatur och betet är väsentligt för att restaureringarna ska bli lyckade. Antalet betesdjur kan komma att justeras under projektperioden.

Action C3.5 Hamling

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2023-07-15 – 2026-10-31

Beskrivning: När lämpliga lövträd som kan fungera som ersättningsträd ska de nyhmlas. Riktmärket är 10 st men fler kan komma att åtgärdas under projektperioden. Dessa

åtgärdas manuellt. Lämpliga trädslag är lind, lönn och ask. I naturreservatet har det funnits över 300 hamlade träd. Tyvärr har askarna drabbats av askskottsjuka och stor andel har dött och likaså de hamlade almarna som fanns.

Action C4. Atrskötsel/skapa biotop

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: Insamling av frön sker under 2023. Därefter tillfällig avstängslingar och slåtter årligen.

Beskrivning: Delar av äldre åkrar i den västra delen avsätts om slåtteräng för att öka blomrikedomen i naturreservatet.

Action D1. Fotopunkter

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: Löpande i samband med åtgärder

Beskrivning: För att dokumentera effekten av restaureringsåtgärderna kommer foton att tas på strategiska platser före restaureringsåtgärder och efter genomförda åtgärder. Fotopunkterna finns utmärkta på karta nedan.

Fotodokumentation sker också under genomförandet av projektet och publiceras som en enkel rapport på projektets webbplats.

Action D2.1 Utvärdering av bevarandestatus för naturtyper (Alla objekt)

Möjlig tidsperiod: 2026-03-01 till 2027-02-28

Genomförs: 2023

Beskrivning: Efter genomförd restaurering ska en bedömning göras om statusen för de naturtyper som restaurerats har förbättrats. Bedömningen sker genom observationer på plats och kan genomföras av den som ansvarat för restaureringen, eller en särskild inventariare. Data från genomförda inventeringar av arter och naturtyper används också som underlag för bedömningen. Bedömningen kommer slutligen att registreras i Naturvårdsverkets databas NNK.

Action D3.2 Uppföljning fladdermöss

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-08-31

Genomförs: 2022 och 2026

Beskrivning: För uppföljningen används "[Undersökningstyp Fladdermöss – artkartering Version 1:1, 2017-06-05](#)" som finns publicerad på Naturvårdsverkets webbplats. Inspelningsboxar placerades ut på flera platser i naturreservatet.

Resultaten kommer publiceras på projektets www.liferestored.se och www.lansstyrelsen.se/kalmar.

Action D5.2 Planering och utvärdering av åtgärder för pollinerare

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: I samband med planeringen av restaureringsinsatserna från 2023 och framåt

Beskrivning: I samband med restaureringsåtgärder kommer särskild hänsyn tas till pollinerarnas framtida miljö. Vid restaureringen kommer till exempel bryn att göras flikiga och blommande buskar att friställas. Gläntor skapas för att skapa varma rum inom området. Åtgärderna finns utmärkta på karta nedan. För planeringen av pollinerarnas miljö har projektets receptsamling för möjliga åtgärder använts och efter genomförd restaurering kommer insatsen att utvärderas och dokumenteras i projektets databas.

Action D5.3 Planering och utvärdering av skapande av död ved

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2023

Beskrivning: I samband med avverkning av träd inom action C.1 kommer död ved att skapas. Faunadepåer kommer skapas av nedtaget ris och virke. Hela stammar kommer att lämnas kvar och högstubbar kommer skapas. Död ved skapas även genom veteraniseringsåtgärder. För planeringen av vilken död ved som ska skapas har projektets checklista använts och efter genomförd avverkning kommer insatsen att utvärderas och dokumenteras i projektets databas. Åtgärderna kommer registreras i kartdatabasen.

Action E1.1 Obligatorisk projektskylt

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2023

Beskrivning: En skylt som beskriver projektets arbete kommer att sättas upp. Placeringen av skylten finns utmärkt på karta nedan.

Action E1.5.1 Infomöte sakägare

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: April 2023

Beskrivning: Information om projektet kommer att ske minst en gång under projektperioden.

LIFE-programmet

Den här restaureringsplanen har producerats med stöd av Europeiska kommissionens LIFE-program.

Ståndpunkter och faktainnehåll representerar projektet LIFE RestoRED och representerar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens eller byrån CINEAs uppfattning eller ståndpunkt.

Läs mer om LIFE-programmet på EU-kommissionens webbplats : <https://ec.europa.eu/easme/en/life>

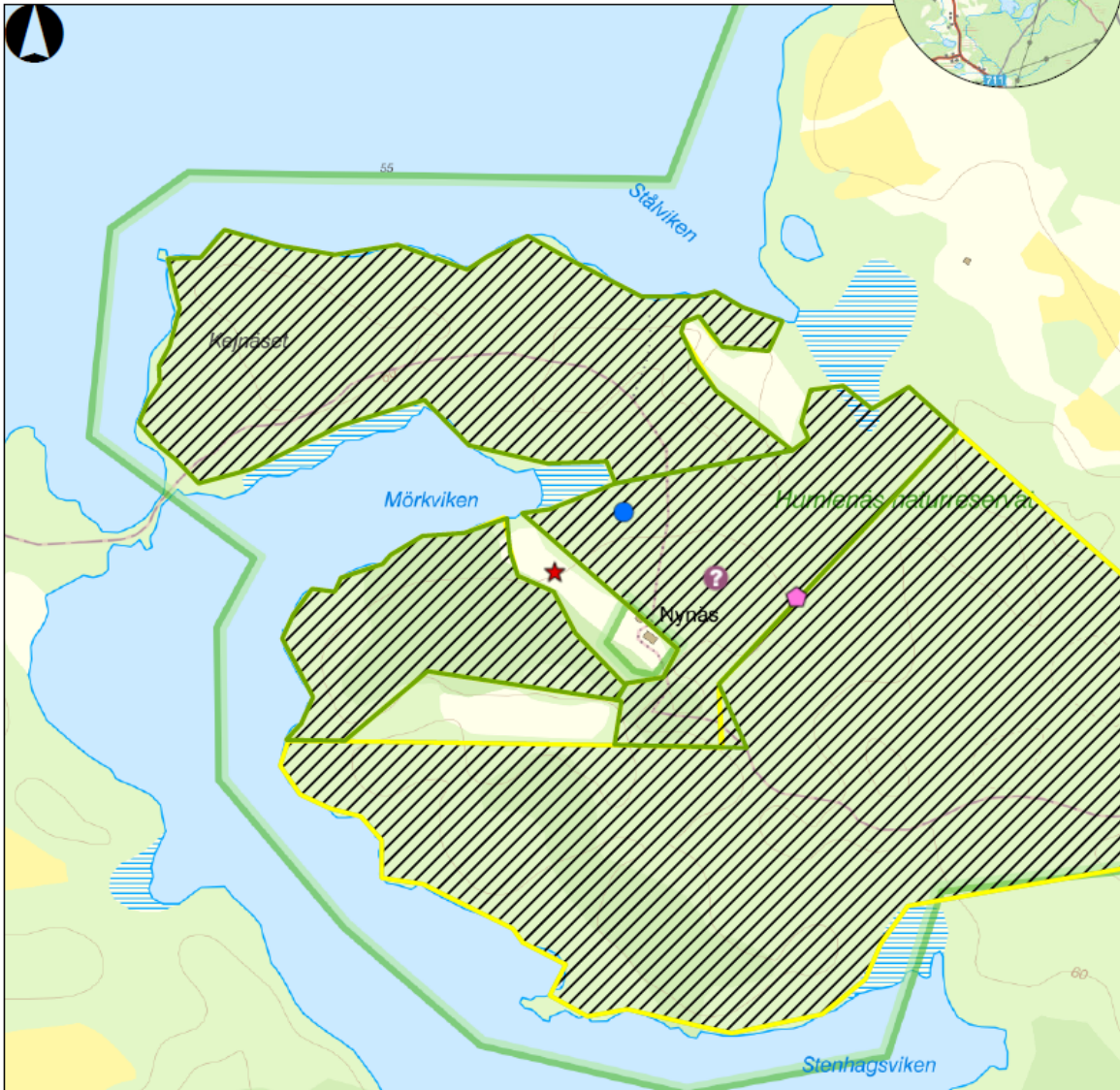
Kartor

Detalj-karta med projektåtgärder i Humlenäs naturreservat
delområde Kejnäset och delområde Väster om Nynässtugan

2023-03-20

1:5 000

- C1.1 - Röjning
- C1.2 - Restaureringsbete
- D3.2 - Uppföljning av fladdermöss
- E1.5.1 - Infomöte markägare brukare
- C3.5 - Hamling
- C4 - Artskötsel/Skapa biotop

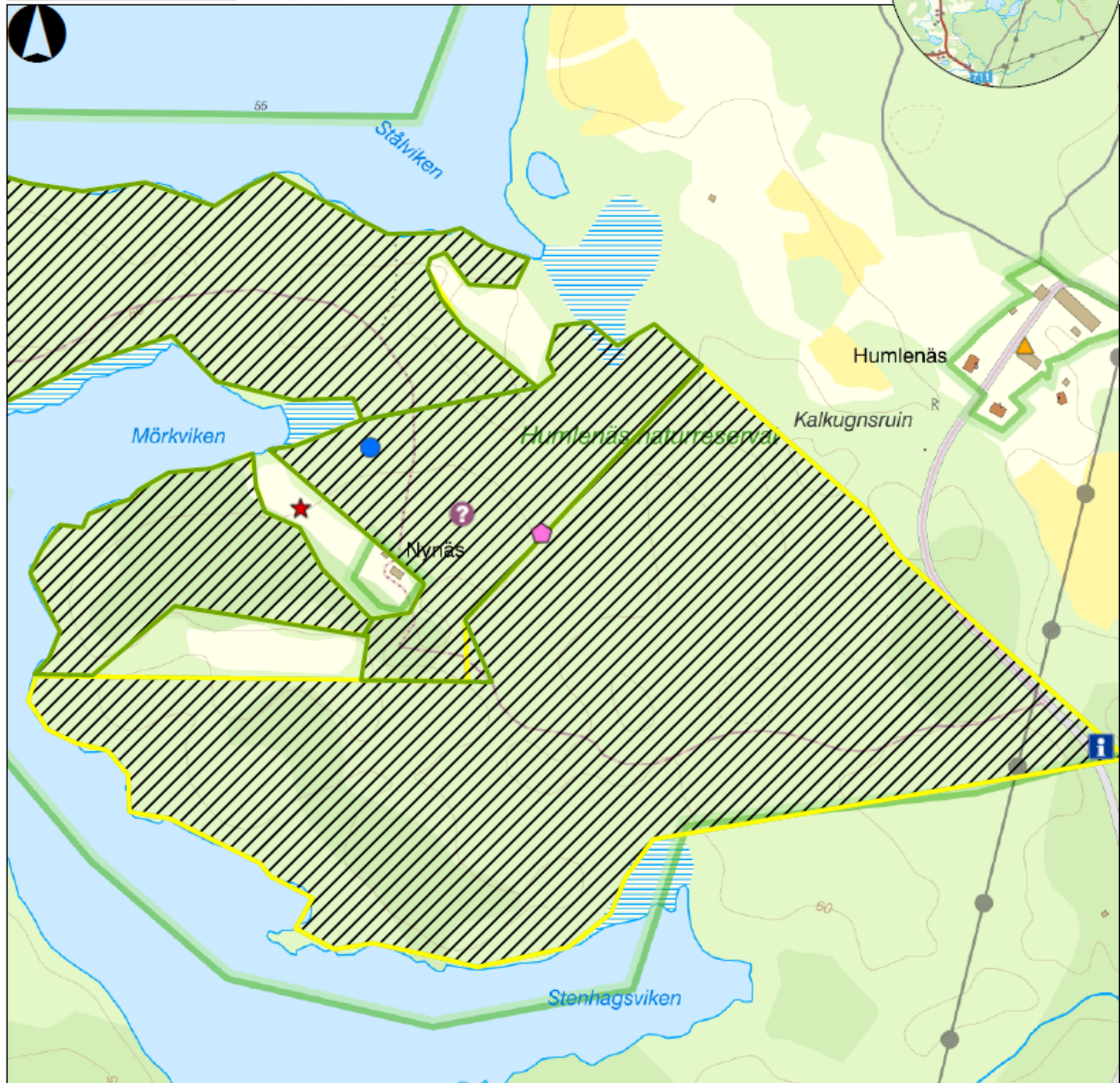
0 90 180 360 Meter

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

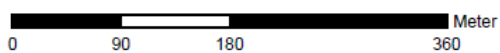
Detalj-karta med projektåtgärder i Humlenäs naturreservat delområde Mellanområdet

2023-03-20

- C1.1 - Röjning
- C1.2 - Restaureringsbete
- A2 - Restaureringsplan
- D3.2 - Uppföljng av fladdermöss
- E1.1 - Obligatorisk projektskylt
- E1.5.1 - Infomöte markägare brukare
- C3.5 - Hamling
- C4 - Artskötsel/Skapa biotop

1:5 000

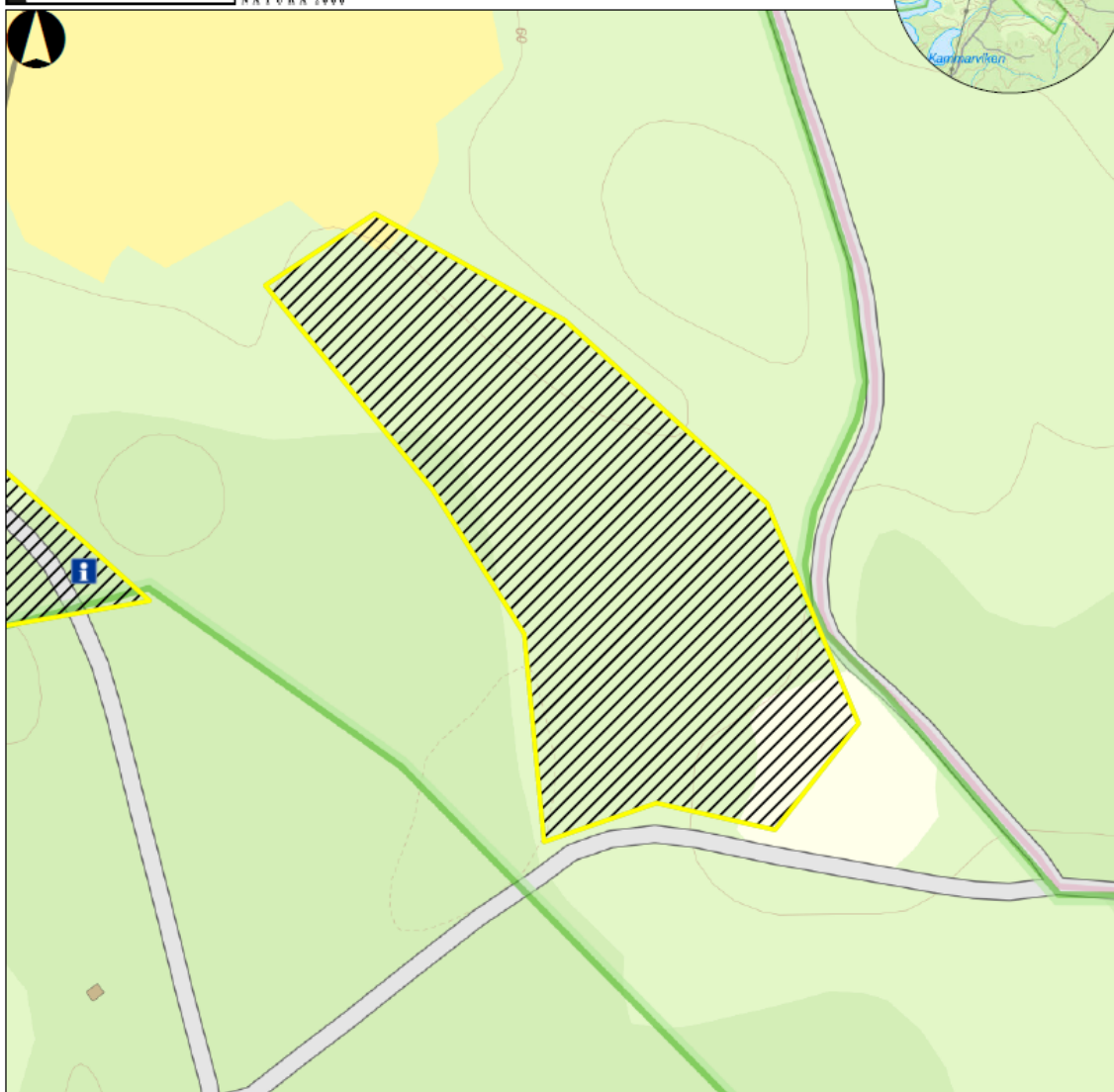

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

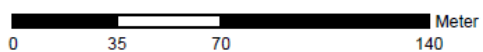
Detalj-karta med projektåtgärder i Humlenäs naturreservat delområde Väster om ekbacken

2023-03-20

- C1.1 - Röjning
- C1.2 - Restaureringsbete
- E1.1 - Obligatorisk projektskylt

1:2 000

© Lantmäteriet Geodatasamverkan